

Наше Лемко

РІК IV.

Ч. 10 (82)

Львів, 15-го травня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморевича 2. Тел. 257-87.

NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський гурток при читальні „Просвіта“ в Коштовій, біля Бахірця; посередні режисер Михайло Іванечко.

Важне для селян-довжників рільничих довгів.

І. 43 стаття віддовженового закону з дня 24 жовтня 1934 року оголошеного у Вістнику Держ. Зак. дня 28 жовтня 1934 р. дає пільгу для довжників - селян рільничих, довгів, котрі повстали з перед 1 липня 1932 р. того року, що довжник, котрому силою самого віддовженового закону прислугує сплата вірителеві свого довгу у 28 піврічних ратах — може сплатити свій довг також і передчасно, це є перед речинцем платності а зглядно вимагаємости котрої небусть рати, коли попередні рати є в цілості заплачені, у той спосіб, що кожна заплата готівкою уморювати буде 200% заплаченої суми. (Пр. передчасна заплата квоти 100 зол. уморювати буде довг у висоті 200 зол.). Рівнож у цій самій статті є ще одно дуже важне услів'я, а саме, що довжник може скористати з добродійства цього закону та на основі новелі до цього закону з 14

квітня 1937 р. аж до дня 31 грудня 1934 року.

Другий уступ цієї статті говорить, що коли довг є розложений на рати на основі цього закону, заплата на основі першого уступу цієї статті може бути dokonана лише тоді, коли довжник вплачує передчасно суму не меншу як півріч на рата, яку мавби платити протягом 14 літ у 28 піврічних ратах. Така заплата може бути лише зачислена на цілість довгу, у наслідок чого незаплачені рати рівномірно зменшуються. (Пр. 1 довг 2.800 зол. є силою закону розложений на 28 піврічних рат по 100 зол. кожна. Перша рата на основі зновелізованого віддовженового закону платна є 1 жовтня 1938 року. Довжник платить передчасно, це є пр. 10 вересня 1937 р. квоту 100 зол.) (менше як висоту піврічної рати заплатити не може, щоби скористати з цього добродійства то є

100 зол. у нашому випадку). Заплата та уморює 200 зол. довгу, котрий виносить тепер уже лише 2.600 зол. є дальше платна у 28 півр. ратах, однак уже не по 100 зол. кожна, а менше, бо по 92 зол. 85 сот.).

В кожному разі бажаним булоб, щоби по змозі, як найбільше число довжників-селян з цієї пільги скористало, тямлячи добре, що пільга того роду важна є лише до 31 грудня 1940 р.

Пр. 2) довжник маючи 2.800 зол. довгу платить передчасно квоту 1.000 зол., котрою уморює 2.000 зол. довгу, останок у квоті 800 зол. платний є дальше у 28 піврічних ратах по 28 зол. 57 сот., а не по 100 зол. — Колиб не було цього добродійства мусіби платити 1.800 зол. у 28 півр. ратах щєтго по 64 зол. 28 сот.).

ІІ. Другою не менше важною справою для наших довжників-селян є те, що на другий рік, щєтго вже 1 жовтня 1938 р. припадає речинець платності вірителям першої рати їх претенсії, котра рівнається 28 части з цілого довгу. Речинця цього треба конечно дотримати та вірителям припадаючу першу піврічну рату заплатити, до котрої вчислюється кромі капіталу, також залеглі відсотки, кошти та інші побічні належності з титулу того довгу, котрі належалися чи повстали до дня 1 листопаду 1934 р.

Натомісь відсотки від рільничих довгів, котрі підлягають віддовженовому законові, за час від 1 листопаду 1934 р. навіть хочби вже осуджені чи уставлені Роземним Урядом, обнижується силою закону до 3% від ста річно з цим однак, що ці відсотки є платні з долини, а це дня 1 квітня і 1 жовтня кожного року починаючи від дня 1 квітня 1935 року. л. блакитний

Наші права й обов'язки.

ПОВНОПРАВНИЙ І ПОВНОВАРТИСНИЙ ГРОМАДЯНИН.

Належний послух і пошана для права — це конечна передумовина суспільно - національного добробуту й щастя промадян. Там, де зазмер дух законности і права, де справедливість, законність і право існують лиш у пустих, партійних фразах і на папері, де відтак мірилом так приватного, як і суспільного ділання є самолюбство й непогамована жадоба уживання, та де разом розповсюднене загальне нарушування й нехтування морально обов'язуючих прав і законів, там є підорвані й захитані самі основи суспільного ладу та порядку!.. Тому всі культурні, здорово думаючі, так державні, як і недержавні народи, котрі дбають про свій добробут, всесторонній розвиток і щастя, стараються не тільки назверх зберігати закони, але також виробити у собі постійний, духовий напрям до сталої пошани й заховання всіх обов'язуючих прав і законів...

Цей необхідної, так моральної, як і національно - громадянської прикмети повинні вчитися всі українці, зокрема українці на Лемківщині. І то не тільки вчитися, але також і домагатися для себе постійно й рішучо всіх тих користей, добродійств і привілеїв, які їм признають існуючі та морально обов'язуючі права й закони.

Про якіж тут права й закони йде?.. Першзавсе про природні, неписані права й закони, себто про ті, на котрих Всемогучий Творець усіх сотворінь і Законодавець — Бог, спер весь природний лад і порядок у всесвіті. А до тих якраз прав належать між іншими такі права, як: право зберігати свою власну народність, задержати й розвивати свою рідну, матірню мову, заховати свої прадідні звичаї, плекати свою рідну культуру, та свою рідну, історичну традицію, одним словом, це все, що завдяки йому ми українці-лемки є синами — дітьми України, є членами свого великого, українського народу. Що більше? Ми вже з природи маємо не лише саме право, але також тяжкий і строгий обов'язок — бути такими, якими нас Бог сотворив, якими нас виплекала наша рідна, Богом кермована, історична судьба, себто українцями, а не іншими.

Ми, українці-лемки повинні навчитися шанувати та зберігати моральний, Божий закон, оснований на десятьох Божих заповідях, спер-

тих на незмінному праві любови, в тих заповідях, котрі мають теж з грецького коротку назву „Декальог“, або по нашому „десятизаповіддя“. Отже заховуймо цей святий, Божий Декальог!.. Цей Декальог, котрий у своїм приміненню до нас приказує, заохочує й загроває нас до пошани свого родинного й національного гнізда, до любови свого народу і своєї бувальщини!.. Сповнюймо цей безцінний, на незрушимім принципі подвійної любови спертій, десятисловний, Божий закон, бо, зберігаючи його, зрозуміємо, навчимося і відчуємо, що немає більшої любови від цієї, коли хтось — на випадок потреби — і життя кладе за своїх друзів (Йоан XV, 13), т. зн., в першій мірі, за своїх братів і сестер по національності і крові, за свій нарід, за своєю Батьківщину!.. Вже старинні Римляни, ведені світлом чисто природнього розуму, казали, що солідко вмерти за Вітчизну!.. Позитивний, Божий закон, положивши в основу всього морального ладу й порядку у всесвіті заповідь-філяр подвійної любови, цю правду ще більше поширює, усазднює й доповнює...

Отже слухай, Брате! Хочеш щиро, гарячо й живо любити Україну та продуктивно працювати для неї, а ближніх своїх і чужих гідно шанувати й розумно трактувати, то полюби першзавсе, сповняй і шануй Божий закон, або т. зв. „десятизаповіддя“, бо він виплекає тебе на славу, на щастя й на спасення, а не на загибель Твоєї Батьківщини!..

З черги закони Христової Церкви, цієї Провідниці й Учительки Христової науки, це закони нашого релігійного поступу й розвитку, це закони наших релігійно-моральних чеснот і здорового, духовного життя!.. Тих і таких чеснот, без котрих не може бути повновартісного громадянина в суспільности, без котрих не може теж вирости повновартісний, морально живий, працюючий і здоровий член Української Нації... Лише під проводом Христової Церкви, та на шляху її взнеслих законів виробимо в собі ці прикмети, ті сили збірної волі й національного характеру, котрі конечно потрібні до спертя на здорових і тривких основах збірного життя нашої Нації. А тими прикметами — це належна пошана для авторитету, це послух для свого законного проводу й Влади, це

Госп дарські знаряди, хатня обстановка, худоба, святочна одіж горить все разом з будинками, тому це майно, що напевно представляє більшу вартість як самі будинки, треба безумовно обезпечити від огню

в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

жива свідомість своєї племінної приналежности до одної, національної збірности, це здібність і нахил до сильної організованости й солідарної праці, це охота до трудів і національної посвяти, це готовість до жертви для свого національного загалу й народу...

Тому памятай, Брате! Без належної пошани до законів, та без послуху для законного, своєї національного проводу Твоєї духовної Матери, української, греко-католицької Церкви, Ти зблудиш, підеш на манівці і пропадеш!.. Навпаки! Під умілим проводом цієї доброї, духовної Матери, — котра подає Тобі основу життя і вказівки, як маеш любити свій нарід, свій рідний обряд, свою рідну, релігійно-національну традицію, свою прадідну, католицьку віру і свою Батьківщину, — віднайдеши, розумно й гарячо полюбиш і на стало посядеш і свою дорогу, національну Матір — Україну!.. А тоді зрадіє Твій дух, Твоєго рідного народу і Твоєї рідної землі!..

Вкінці не забувай, Брате й Сестро, що існують ще і державні, або т. зв. цивільні закони!.. На те, щоб запевнити суспільности дочасний добробут і спокій, щоби зберегти для неї конечний, прилюдний лад і порядок!.. Вони існують на те, щоб Ти їх, Брате, слухав, щоб Ти їх шанував, та з них розумно, доцільно і всесторонньо користав!.. Ти маеш обов'язок не тільки поносити тягарі, котрі вони на Тебе накладають, але Ти маеш також обов'язок і право тягнути з них усі полекші, всі користи, всі добродійства, котрі вони Тобі признають!.. Що більше?.. З Тебе було би велике ледащо, колиб Ти не хотів, або не вмів, або боявся скористати з усіх тих прав, котрі Тобі приписує і дає закон!.. Навпаки!.. З невинним серцем, з чистими руками, з непереможною силою незломного характеру й волі маеш завсіди і всюди зберігати те, що Тобі наказують морально обов'язуючі, цивільні закони, та з другої сторони маеш рішуче домагатися всіх тих до-

бродійств і прав, котрі вони Тобі признають і дають, а зглядно повинні — після природного й позитивного, Божого права — признавати і дати!..

Щойно тоді, коли навчишся шанувати і зберігати та належно використовувати всі права і закони, від природних почавши, а на цивільних, морально - обов'язуючих скінчивши, щойно тоді станеш не тільки повноправним, (себто таким, котрий користає з повноти прислужуючих собі прав), але і **повновартісним громадянином!**.. Громадянином, спосібним оборонити і свої національні права, спроможним зберегти себе і своїх нащадків настало для своєї Нації, та здібним позитивно й продуктивно працювати, посвячуватись і терпіти для

Життєва безпека

хоронити сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обов'язку у відношенні до майбутнього своєї рідні.

Такі забезпечення переводить відоме всім Т-во Взаїмних забезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

свого власного народу і Батьківщини!..

Отже памятай, Брате, що трудись у прекрасних, лемківських горах, що таких — і лише таких громадян і громадянок, лише таких синів і доньок, як тут представлені, потребує, вичікує й виждає Твоя найдорожча і наймиліша, національна Мати — Україна!..

світлення цього процесу, рахуючи не те, що це може пошкодити часописові. Ця вістка у її першій неперевірній формі дісталася теж на шпальти української преси.

Тому, що з цього приводу могли би повстати деякі непорозуміння, слід ствердити, що „Дзвіночок“ переходить цензуру і є легальним органом, що його можуть читати всі, отже і шкільні діти. І саме зловня вістка, що її подала совіністична польська преса вказує найкраще, що „Дзвіночок“ тішиться великою симпатією і популярністю серед цілого українського громадянства, і тому є від її сіллю в оці.

Невірна вістка про „Дзвіночок“.

(Н. Ч.) Перед кількома днями появилася була в пресі вістка, що окружний суд у Сяноці засудив о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скороднім (Лемківщина) на 9 місяців в'язниці за поширювання „Дзвіночка“ серед шкільних дітей у школі. Як довідуємося, ця віст-

ка невірна, бо о. В. Гарцула відповідав перед судом внаслідок конфлікту, який зайшов між ним, як катехитом і управителькою школи (з приводу „Дзвіночка“) і це було головною причиною його засуду.

Шовіністична частина польської преси свідомо подала невірне на-

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

І. Ш. Лукавиченко

ЗА МЕЖУ.

Старенька Сидориха лежала хворя. Перекопувала поклад і спігніла сіла на вохку й ненагріту ще землю. Холодний вітер зі Скубішевого Кута завіяв, протягнув її спину й тепер болить. Чоловік її зі сином згинули на війні, а молодший Тарас поїхав за заробітком.

Лежить й охкає. Ріжні свої буденні думи переплітає зітханням до Бога о здоровля для сина, но і... для себе. Не просить Бога о пімсту для багатих сусідів, котрі на очах обкрадають її і переорюють її вузенькі загінки. Каже, Бог добрий і справедливий. Він о всіх памятає! Лежить і стогне. Не знає навіть, що Фридів Яцко змінє природний біг потічка, котрий біжить десь з Кобзарєвого Кута і стався природною границею межею між її полем, та Яцка Фридового!

— Ет! Закурилиби собі Яцку! віддихнулиби, а то від самого рана перекопали рівчак майже через одне стояння! — Загудів над вухом Яцка польний Антошко Томців.

Яцко гейби напалохався. Як зло-

дій. Підвівся і несміло поглянув у вічі Антошкові.

— Так! Бо бачте, що року потічок відається в мою ролю, а так попливе тепер по справедливості! — оправдував себе Яцко і сів на зелю. Витягнув кашук і набив глиняну люльку „самородним“ бакуном.

— А якже так потічок може під гору відатися? — з укритою усмішкою і глумом запитав Антошко Яцка.

— Як то як? А так! Відається, відається, відається і віється! — відповів з призиством Яцко, вимахуючи довгими руками.

— Ага! Так відається, відається і відається, а ви Яцку в серце хорої Сидорихи! І не маєте серця в грудях? Фе! — сплював зловісно Антошко і поплився межами, загумінками...

— Гм... відається, відається, віда... гм... в серце! Що він тут наговорив? Чейже сам гільометер і суд вирік, що границя має йти оттак... — замовк і застановився, гейби сам своїм словам не вірив.

Слова Антошка дзвоном гудять

йому десь в самому нутрі лоба! „Відається, відається...“

— А скільки то суд, адвокати і свідки зіли його кирвавиці? За юнту межу! Наситилися пявки його потом! Аби подохли! Відається?! І як маю це все подарувати?... Гм... відається! Правда! За ті проші, що видав на адвокатів і гільометрів, купивби вже не одне стаяння..., але як тепер те все подарувати? — роздумував Яцко і за кожною думкою спльовував досадно геть аж за потічок!

Ні! Коли зачав, то вже і скінчу! Відаються?! Гм! Голота! — і з подвійним розмахом взявся далі зміняти корито природного бігу потоку, а весняний вітер з полонин, торгався і бавився його довгим розкойдовченим волоссям і вигравав тугу гір, а потічок йому вторував і з буркотом плив собі десь, як думка Яцка...

Труп Яцка Фридового біля потоку лежав три дні і три ночі, аж прийшла комісія з міста і найстарший фізик голосно вирік: „Удар серця“!

Ще не зовсім здорова Сидориха йшла за трумною Яцка і охкала.

Нехай свята земля буде йому пером! Ох! Ох!

Іван Лішнянський.

Про лемківську й бойківську загонову шляхту.

(Продовження).

Так брикала багата шляхта, магнати, пани, що подораблялися потєм і кровю простого хлопа великих маєтків! Крім магнатів-панів, була маса в старій Польщі також бідної загонової, або ходачкової шляхти, яка нічим не ріжнилася від простого хлопа, і була така темна і не просвічена, як простий хлоп! Але, вона була вільна, не робила панщини, і була приписана до якихсь гербів, то є знаків, щоб її, як зійдеться, чи то на війну, чи на які збори, можна було розпізнати. Тими гербами ця шляхта дуже величалася і до них величається!? Ці знаки-герби, пришивали собі до одягів, вирізували на мечах, на шоломах. Нераз сварилися, чий герб старший, билися за такі дурниці! Ця ходачкова шляхта управляла своєю рілю як простий хлоп, була бідна і дуже зіпсована, здеморалізована. Не хотілося їй робити, а панувати не було на чому. Тоді вона користуючи зі „злотей вольності“ нападала на сусідів, рабувала, нищила, розбивала чуже майно. До того ще польські магнати робили тоді бунти проти короля, як Любомірські, Зебжидовські, Радивили Стадницькі, і другі, тоді запрошували вони до себе ту бідну загонову шляхту, давали їсти, пити, дávalи одяги, шаблі, і з так озброєною голотою (gołota) нападали на других магнатів, як Ст. Стадницькі (Djabeł Łańcucki), або короля¹⁾. Ця бідна загонова шляхта любила дуже такі запросини панів-магнатів і тоді повстала пословиця: *trzymaj się pańskiej kłamki!* бо тоді можна було погуляти. На Лемківщині в двох селах, а то в Добрій Шляхоцькій і в селі Лодині є така загонова або ходачкова шляхта.

Відки вона взялася?

Саме в 1402 році польський король Ягайло дарував трьом своїм слугам з Вулича (*servitores de Ulicz*) Юркові, Занькові і Дмитрові за вірну службу пусте поле, зване Добра в сяніцькій землі, за це вони зобов'язалися служити сяніцькому замкові на всяку потребу, та переважно бути замковими післанцями. Розвозити старостинські накази по цілій Сяніччині, де староста прикаже, або як король зїде до

Сянока, служити йому у походах як охороні, або як охорона старости та його урядовців. Діти і внуки цього Юрка, Занька і Дмитра розмножившись, не хотіли вже слухати приказів старости, бо зачали себе уважати за шляхту, хоч правду сказати, не мали права до шляхоцтва! За яких сто літ їх намножилося багато, і вони від цього поля Добра, зачали писатися Добрянськими і ніяк не хотіли робити жадної служби при сяніцькій замку, не слухали старости, не сповняли його приказів; твердили, що вони підлягають тільки самому королеві та йому мають здавати рехунок. Проти них заносили сяніцькі старости вічні скарги до сяніцьких судових книг, і до короля²⁾. Крім того жалувалися на Добрянів всі околичні сусіди, що вони на них нападають по ночах, кр'дуть, розбивають, підпалюють і вбивають. Раз підпалили вони містечко Тиряву королівську (нині Мриголод). З часом вони робили набіги по цілій околиці, аж до угорської границі, стали пострахом всіх околичних сіл, стали розбишачками, і як один учений назвав їх слушно „*enfants terribles*“ цілої околиці³⁾. Шляхтою тоді вони не були ще, а мали титул *kmethones*⁴⁾, *servilles*⁵⁾, пізніше *terrigenes*⁶⁾, вічно процесуються зі старостами, не хочуть як замкові слуги (*serviles*) сповняти своїх обов'язків. Що не були шляхтою тоді, бачимо також з того, що ніколи не бачимо їх перед земськими судами, які були установлені виключно для шляхти, а завсіди бачимо їх перед городськими судами, що були установлені польським правом (1435) для всіх нешляхтичів⁷⁾. Сиділи вони всі

2) A. G. Z. XVI.

3) A. G. Z. XI, XVI. 4) 5) 6) Hejnosz: *Ius Ruthenicale*. 7) тамже.

**Хемічна
Вирібня „МОТА“**
Львів, ул. Перацького 38, тел. 268-56
виробляє: універсальний порошок, „Мота“ до миття, що одночасно дезинфікує та відновлює; порошок незаступний в молочарському промислі і в домашньому господарстві. — Генеральне представництво перебрав „МАСЛОСОЮЗ“, Львів, Бартоша Гловацького 23.
Піддержуйте рідний промисл

Свій до свого по своє!

на руським праві, устновленим ще за наших князів, — тому, що вони як українці-руси и прийшли до Доброї з Улюча, що з кількома іншими старими селами — як Вільхівці, Чертеж, Сільна Тирява, Гломча, Терещча, Лодина, Костарівці, Дубрівка — основано на старому українському праві.

(Докінчення буде).

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ.

Зближається незвичайний ювілей в історії українського народу — 950-ті роковини хрещення України. Гідне відсвяткування тої події є не лише нашим обов'язком, але також Богом даною нагодою, щоб ми здали іспит нашої релігійної й національної зрілості, збудити новий підєм українського духа, дати належну відповідь ворогам Христа, що топчуть і поневолюють українську землю.

За благословенням нашого Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея, українська католицька організація „Орли“ — КАУМ піднялася започаткувати та перевести в діло відсвяткування цього ювілею під назвою „Свято Християнської України“.

З того приводу Головна Рада Т-ва „Орли“ КАУМ у Львові звертається до всієї української молоді та українського громадянства з гарячим покликком доложити всіх старань, щоб якнайвеличавіше відсвяткувати це свято.

Всі українці вишивають українськими нитками
ТРИВАЛІ
В ПРАННІЮ
І НА СВІТЛО СОНЦЯ
» ВЕСЕЛКА «
— І.К. «

КРАШЕНІ ІНДАНТРЕНОВИМИ КРАСІСАМИ
Адреса ФАБРИКИ: „ВЕСЕЛКА“ Свіжа з о. в. у Львові, вул. Пашківка 18. Тел. 111 77.

1) Wł. Łoziński: *Prawem i Lewem*.
Lwów 1913.

НОВИНКИ

— Еміграційні справи. Остерога перед затаюванням недуг. Часто трапляється, що емігруючі родини стараються при виїзді скрити факт реконвалесценції по зразній недугі якогось із членів родини (це здебільша торкається дітей). Ті родини не здають собі справи, що такі недуги, як кір, шкарлатина або віспа (навіть вітряна), які для недужого вже не є грізні (кріза минула і зачався період реконвалесценції), всеж таки можуть заразити особу з оточення і спричинити епідемію між співтоваришами подорожі. Остерігаємо, що затаювання перебутої недуги варажує емігруючу родину на зайві кошти приїзду до Варшави або до Гдині, бо дуже основні лікарські огляди, що їх переводить Еміграційний Синдикат, виключають можливість перепачкувати недужого на корабель. На випадок викриття об'явив пошестної недуги в емігранта ціла родина мусить відбути квантану. Кошти квантану спадають на родини, що не зважаючи на остерогу, свідомо на власний ризик приїхали до Варшави або до Гдині. Еміграційний Синдикат приневольний у таких випадках поступати з цілою безоглядністю, щоб охоронити від зараження багато осіб і не наразити емігрантів на евентуальне відіслаєння їх органами влади заморських країн із заморських портів.

— Палестина — вулкан. Плянном поділу Палестини на дві частини невдоволені також араби. Вони домагаються самостійності краю й уступлення англійської мандатової влади. В останніх днях були дальші напади арабів на жидів.

— Поезії Шевченка португальською мовою. В Куритибі в Бразилії вийшла книжка португальською мовою про Тараса Шевченка. В цій книжці є короткий життєпис нашого поета з його портретом та 19 його поезій у перекладі на португальську мову. Цю книжку видав і поезії переложив заморський поет С. Калинець.

— Максимальна ціна цегол. Під час засідання комісії для розгляду цін 19-го ц. м. у Варшаві устійнили максимальну ціну цегли по 62 зл. за 1000 штук. Ця ціна обов'язує від 25-го квітня ц. р. Хто буде брати вищу ціну від назначе-

Українська, греко-католицька церква в Новій Веси, збуд. 1795 р. у Новосандеччині.

ної, підлягати буде кари до 3 тисячі зл. гривни, або до 3 місяців арешту.

— Громадський поліцей, чи напасник? З Крилиці-села пишуть нам, що тамошній громадський поліцей Еміль Ткачук допустився напасти на особі листоноша Маріяна Вигоди, видиреючи йому українські часописи, адресовані до кількох тамошніх передплатників. Тим допустився не тільки проступку напасти на державному функціонері, але заподіяв шкоду тим, до кого були адресовані газети. Почтовий оборот стає в Крилиці-селі

непевний. Невідомо ще тільки, чи в ту каригідну справу вмішалася вже вища поштова влада, якій подаємо цей факт до відома, а також поліція, згл. прокуратура.

— Книжки на часі. Ревізійний Союз Українських Кооператив рішив видати ряд книжочок, що творилиб підручну бібліотеку крамаря. Дотепер вийшло друком дві книжечки: дра П. Панченка: „Кооперативний Крамар“ — ціна 60 сот. і Ю. Танчаківського: „Гігієна продажі споживчих товарів“ — ціна 50 сот., з пересилкою 65 сот.

За наше краще завтра.

Даймо доказ нашої зрілості.

В одному з останніх чисел торкнувся „Наш Лемко“ важного і під сучасну пору незвичайно актуального питання, а саме, як розбудувати наше господарське життя, зокрема молодий український промисел, та як роздобути капітали для тієї цілі. Це справа, що над нею роздумують найкращі наші економісти й тяжко як слід обговорити її в короткій статті, обчислений на кілька ледви шпальт. Тому ми не підходитимемо до неї на цьому місці з наукової точки погляду, не писатимемо реферату на цю тему, а застановимося над питанням, як саме наш бідний Лемко своєю щоденною працею може причинитися до двигнення нашого господарського життя, та до розбудови українського промислу.

Є дві речі, що їх ми щиро поручаємо кожному Українцеві-Лемкові. Перше — це кооперація, друге — це дрібна ощадність. Обі вони приступні й не тяжкі до введення в життя. В кожному, хоч-

би найбільшому селі найдеться кількох свідомих громадян, що зможуть заложити кооперативу. Це річ на погляд невелика, але в ширшому вона має незвичайно велику вагу. З малих незаметних клітин твориться великий господарський організм, великі кооперативні установи, що ними може гордіти кожний Українець. Чейже ніхто інший, лише кооперація витиснула з села павку-жида, вона поклала край визискуві всяких чужих посередників, вона вплинула на хоч де що можливе, усталення ціни на

Добрий і певний зиск

дасть Вам

молочна господарка

якщо вести її буде по вказівках і під проводом тільки

МАСЛОСОЮЗУ

сільські продукти. Але її заслуга не менш у тому, що вона захоплює крім цього ще велике виховне значіння й можна сміло назвати її торгівлю у наших руки, вона має школою громадського життя. Кооперация це добровільне об'єднання членів, що має на цілі піднесення їхнього добробуту. Йде отже не про користь одиниці, а про добро загалу. Члени співпрацюють разом, щоб спільно зібрати овочі своєї праці. І відте так не відзеркалюється характерність і моральна вартість людини, як саме тоді, коли вона сповняє всякі чинності, що довірені їй громадою. А це саме є якраз у кооперации.

Друге це дрібна ощадність. І зновже на перший погляд це мало-важна справа. А проте яка вона важна! Щоб не заходити в теорію, наведемо примір з нашого таки життя. Є у Львові Кооперативний Промисловий Банк, що рік тому взявся здійснювати серед громадян ідею дрібною ощадності. В районних збірницях збирали кожного тижня малу квоту, почавши від 10 грошів. І склали не якісь богачі, але бідні зрібники та дівчата, що гнані злиднями прийшли у місто служити. І який вислід? Після одного року з цих дрібних, смішно дрібних, складок призбирався поважний капітал, бо з горою двацять чотири тисяч (24.000) зл. Це вже сума, що нею можна відчинити не один sklep та дати кільком метким людям змогу незалежного існування. Скаже дехто: З чого цей бідний Лемко має щадити? Відповідаємо: Почисліть своїх дальших і ближчих кривників, знайомих і незнайомих і спитайте, хто з них не курить. Переконайтесь, що тільки одиниці не курять, а загал пускає кожної днини чимало грошей із димом. А за рік з цього виходять мільйони. От як би так кожний, що курить зумів заощадити на тиждень хоч десяту частину цього, що він прокурить, то це був би вже великий поступ, поважний застрик у наше господарське життя. Розуміється, маємо тут на думці добре подуману ощадність, себ-

Завіди
свіжу
і здорову

вуджену
товщю
мясо поручає

ЦЕНТРОСОЮЗ

в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зиблицевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

то, щоб гроші щадати в своїх установах, а не тримати їх дома. Це справа не тяжка до переведення в життя, лиш трохи доброї волі та впертості.

Коли отже цих двох річей, що їх ми вище обговорили ми допнемо, тоді не треба нам побоюватися за долю нашого господарського життя. Воно сперте на твердій основі власного капіталу, заощадже-

Памяти примірного професора і громадянина

бл. п. професора Володимира Чайківського в Сяноці.

Зі смертю в дні 2. березня ц. р. бл. п. професора Володимира Чайківського зійшов у могилу другий, довголітній, заслужений і солідний український Вчитель і Педагог з сяницької державної гімназії. У своїх учнів, котрих він мав нагоду вчити, полишив Він дуже вдячну і милу пам'ять по собі. Для учнів української національності мав Він серце широго і доброго Батька, Приятеля й Опікуна.

Викладаючи в польській гімназії українську мову і літературу, які опанував й якими володів знаменно, старався Він у своїх учнів-Українців впоїти не тільки саме знання цього предмету, але також і любов, пошану та привязання до своєї матірної мови і літератури і до рідної бувальщини... Своїми приступними, глибоко змістовними і легко понятими викладами, в яких розкривав перед своїми слухачами-гімназистами всю величню красу і багатство української національної словесности і літератури, був справді в спроможности викликати, виробити та закріпити у них якнайбільші теплі почування, якнайбільше благородні і шляхотні пориви широго українського ідеалізму і патріотизму!... Чи викладав „Слово о полку Ігоря“, чи літературу з часів Церковної Унії, чи відтак Котляревського, чи Шашкевича, чи творчість Шевченка, чи поему „Мойсей“, та взагалі літературну творчість Івана Франка, все і всюди старався Він розбудити у слухачів не тільки здорову й ясну

у го українським загально йтиме шляхом сталого розвою й не лякатися ніяких перепон.

Ярослав Галич.

Від Редакції: Ми дуже вдоволені, що наші статті викликали живе зацікавлення в українській пресі, а саме щоденник „Українські Вісті“ та незвичайно глибоко редактований і цінний тижневик „Правда“ додали ще від себе свої корисні завваги й доповнення до питання, як розбудувати та організувати наше господарське життя. Зокрема з найбільшою приємністю помістимо вістку, що й наша Лемківщина бере живу участь у господарському змаганні, тому свідомі Брати у Лемківщині — всі до діла! Покажімо світові, що й в Лемківщині живуть характерні люди!

національну свідомість, але теж і благородну тугу за нашими національними ідеалами, та щире, синівське привязання до свого Українського Народу і Батьківщини...

А коли з настанням 1918 р. здавалося, що вже скінчилася наша довголітня мандрівка по дикій, піщковій, невольній пустині, що вже ось, ось дійдемо та вступимо до нашого національного Ханаану, що встане паралітик, замучений і розбитий на роздоріжжю, а під сильним гомоном труб національного нашого зриву впадуть грубі, чорні і вискі ерихонські мури, тоді Покійний не міг здержатися від цього, щоби не поділитися зі своїми учнями-Українцями райськими почуваннями свого національного підйому, внутрішнього щастя і радості!... Тодішні учні-Українці 4-ої гімназійної класи в Сяноці дуже добре памятають Його прекрасний виклад про наші національні змагання над Дніпром, а зокрема про пропозитний історичний Четвертий Універсал Української Центральної Ради в Києві, виклад виголошений в часі найближчої лекції української літератури після 22. січня 1918 року. Або цей момент, коли то Покійний в дні 10. березня 1918 р. уставляв перед сяницькою церквою

ПІНУРІВКИ тільки
ГРЕБЕНІ української фабрики
ЗЕРКАЛА
ГУЗИКИ ГАР

Львів, ул. Потоцького ч. 58.

Одинок українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку
й до пляшок та шкільної крейди

„ЕТАН“
Львів 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.

Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

українську гімназійну молодь в ряди маніфестаційного походу, яким тоді українська Сянїччина звеличала торжественно свято Берестейського мира й Української Державности над Дніпром...

І коли по тїм усім осталися тепер лише милі спомини, якби малося якийсь хвилиевий сон про оглядання надземського національного раю, то в тих споминах слід теж відступити належне місце і для милої постатї бл. п. Володимира Чайківського — всім тим, котрі йому завдячують скріплення, поглиблення й утравалення азбуки свого національного освідомлення образування і чуття... І коли По-

Як куримо — то лише найліпші паперці і тутки

(повноватки)

„КАДИНА“

Української фабрики Кооперативи „Будучність“ у Тернополі

кійний ненадійно відійшов від нас тілом у могилу, а душою до вічності, не маючи змоги побачити нашого національного Ханаану, за котрим так благородно тужив, то вшановують з почесно Його пам'ятя не лише ті, котрі відпроваджували Його тлінні останки на сянїцьке кладовище, але теж і ті, що далеко або ближче поза Сяно-

ком, що вже від давня на осягнених становищах... Ті, котрих Він на будуючих, прекрасних примірах з нашої історичної бувальщини і літератури навчив, як мають трудитися, працювати і терпіти для свого рідного Українського Народу і Батьківщини!... Вічна Йому Пам'ять!...

Бувший учень-Українець.

Через москвофільство до безбожництва й комунізму!

Що москвофільство, як всюди, так і зокрема на Лемківщині провадить у своїх наслідках наперед до російського православ'я, або таки прямо до безбожництва і комунізму; це випливає так із самої природи речі, як теж і з конкретних фактів, які мали і мають місце на Лемківщині.

І так по перше: Коли йде про тему природу речі, то ґрунтом, на котрому найперше прийнявся, закорінився і поширився, та найдовше держиться інтернаціональний комунізм — це Московщина — враз зі своїм казньовим, схизматичьким православ'ям... Одначе, хоч у теорії цей комунізм є інтернаціональний, то у практиці тим топографічним і динамічним осередком, довкруги котрого скуплюється цей погубний рух, це таки Московщина, себто теперішня, большевицька Росія!... Тут посилює свої впливи так московське, як і міжнародне жидівство, тут збирається і знаходить захист усяке, суспільне шумовиння світу, ту вкінці — під сучасним сталінівським режимом — вигідно, безпечно і тепло вилігується і вигрівається московський, так державний, як і національний імперіалізм... Цей імперіалізм, котрий ніяких ні державно-самостійницьких, ані національно-культурних стремлінь інших чужих націй на своїй території не терпить і не зносить, але кожний, найменший навіть їх прояв безощадно нищить і нівелює!... І це є як раз ця найспільніша і найсуцільніша точка, на котрій сходяться, та на котру погоджуються всі москалі, так комуністи, як і некомуні-

сти, та котра усіх Москалів-Росіян, — без різниці їх суспільних напрямків і переконань, — обєднує в одну, нерозривну цілість!... Словом, комунізм під проводом і в перерібі Сталіна вчить тепер думати, стреміти, бажати і хотіти національними категоріями й аспіраціями Москви!...

Відси то москвофільство, котре національно орієнтується на Москву, поблажливим і прихильним оком дивиться теж і на комунізм, котрий, нівелюючи безоглядно і жорстоко усякий, найменший відрух відрубного, національного життя поневолених Москвою народів, таку велику прислугу робить для національного і державного імперіалізму Московщини... Доки на кремлівському престолі засідав білий цар, доти москвофільство убожало й обсипувало білого батюшку-царя... Колиж одначе цей московський престіл обняв червоний цар, від тоді москвофільство — вже силою свого природного напрямку — стало гравітувати як раз до цього червоного, московського царя...

Стільки з області теоретичного відношення москвофільства до комунізму...

А тепер факти!... Пилява, перша на Лемківщині, перейшла в 1926 р. на російське православ'я — тому, що у ній було поширене москвофільство, а разом з ним була вкорінена фанатична ненависть до католицизму й українства!... Одначе зараз же показалося, що перейти на російське православ'я — це для Тілявої під сьогоднішню пору ще замало, бо це за слабо її

уподібное до теперішньої, себто червоної, большевицької Москви!... Отже, що зробити? Закинути вже і само православ'я, а перейти вже таки на цілковите безбожництво й комунізм, бо такою під сучасну пору є офіційна Москва!... Що подумали, те і зробили!... Згодом більша частина Тілявої стала вже наскрізь безбожницька і комуністична, підчас коли менша, слабша, хоч ще децко віруюча частина Тілявої не має вже тепер ніякого голосу, ні значіння, ані теж сили!... В часі відправи „православних“ Богослужень у т. зв. „кулку“, то вже таки прямо плюють одні на других, бо так їм наказує етика і мораль большевицької Москви!... А не треба забувати, що це т. зв. „кулка“ — то домівка місцевої читальні Качковського, в котрій гуртувалися і гуртуються усі передові москвофільські елементи громади...

Другий приклад, як то москвофільство веде на Лемківщині до комунізму — це Мисцова!... Розуміється, не ціла Мисцова, бо вона у своїй подавляючій більшості віруюча, католицька й українська, тільки ця незначна горстка, котра згуртована в місц. читальні Качковського, улягала розкладовим москвофільським і комуністичним впливам... Серед цієї якраз горстки знайшовся такий комуністичний діяч й організатор, як відомий в там. околиці, а відтак провокатор, як відомий А. С., (що то тепер знаходить такий послух і довіря в Риманові!), довкруги котрого і дальше гуртуються всі розкладові елементи парохії і громади!... І якщо Мисцова в критичнім для неї

СИНКА до БІЛЛЯ

гомаднова
і коронова

з української
фабрики

„З О Р Я“

Львів, Кордецького 51

О. Левицька і С-ка

вдоволяє кожну господиню

періоді не пішла шляхом Тиллявої, це вже заслуга місцевого Отця-Душпастиря, Українця, котрий своєю ревною і жертвенною працею, та своїм мудрим проводом серед шуму і ударів найтяжчої борні **перевів цю парохію ціло і щасливо** та боронить її мужно й успішно даліше перед ворожими заціями, так місцевих, як і позамісцевих москвокомуністів!..

Або в **Королику Волооськім?**... Хтож то викликавав тут фермент, та писав **москвофільською мовою** скарги до Римнова на місцевого о. Душпастиря-Українця, чи не **москвофіли-комуністи?**!.. А хтож тут отримав кару довго-місячного криміналу за свою комуністичну діяльність, чи не **місцеві москвофіли і комуністи?**...

Даліше!... Доказів на тісне, першоступневе в прямій лінії споріднення москвофільства з комунізмом на Лемківщині можна би множити на десятки і більше... Тут ще тільки на один, конкретний факт звернемо особливу увагу!.. Саме спитаємо: З яких то кругів **вийшов проект переселення згл. еміграції наших Лемків на москвофільсько-большевицьку Сибір?**... Відповідь: **З москвофільських!**... Всім прецінь знаний є автор і пропагатор цього проекту **москвофіл**, інж. Дуркот, котрий за свою комуністичну діяльність мусить покутувати в Березі!... Всім ще свіжо у пам'яті **москвофільська** брошура „Лемковина Сибір“, котра пропагувала й дораджувала переселення наших Лемків на Сибір!..

Словом, **москвофільство на наших ґрунті** — це свого роду форпост вже не тільки самого російського православ'я, але прямо **явного безбожництва і комунізму!**... І так довго, доки Лемківщина не отрясється зовсім з москвофільства, доти не звільниться вона теж і від московської схизми, та від вірних її союзників, а це сектянства і комуністичного атеїзму!... Так про це оншодякам і устронякам треба би знати.

Шукаймо способів рятунку!

Про наші управні ґрунта.

Майже коло кожної нашої хати знаходиться городець, на котрім росте капуста, бараболі, деяка ще городовина, або тут телятко пається, або таки загорода заросла хабазьям. Можна тут завести дуже гарні яринні городці та далеко краще їх використати. Треба лише вичистити хабазья (з котрого будемо мати дуже цінний погній, т. званий „компост“), вчасною осенню ріллю підкинути, опісля згноїти та на зиму глибоко переорати (поглиблювачем, щоби не викинути мертвицю наверх). На весні відповідно площу поділити та садити ярину.

Не будемо підбирати „люксу-сових“ рослин, лише садім рослини такі, котрі удаються, а саме: всякі капусти, цибуля, часник, морква, шпінат, редька та білкові рослини, як: фасоль, біб, горох.

Збут на ярину маємо гарний, а дохід буде далеко кращий, як зі збіжжя. Візьмім прим. часник: за одну головку часнику платиться 5—20 сот., пересічно 10 сот.; на 1 м. кв. будемо мати 25 штук, або з одного метра квадратного 2 зол. 50 сот.

Крім того, що ми за ярину могли би мати гарний гріш, мали б ми добру і здорову поживу.

До провадження яринних городців не потрібно аж надто великого знання, й кожний, прочитавши відповідну літературу, може сам практикувати та набирати досвіду. Не треба лиш першими невдачами зражуватись, а витрвало й розважно цю ділянку розширювати.

Застановіться, лемківські селяни, над тою господарською галуззю, бо з неї можете мати гарні зиски.

На наших орних ґрунтах уже подекуди можна завважити зміну на краще. Люди вже бачуть, що при „раціональній“ управі ріллі можна мати кращі доходи, що даліше краще поплачувалася б господарка годівельна, як теперішня збіжева. Але, щоби завести годівельну господарку, мусимо подбати про відповідні паші, відповідні штуки молочної худоби, та про збут молока через Районові Молочарні.

Управну площу треба поділити та завести плодозімні і рослини по собі чергувати. Бодай одна пята орної площі повинна бути засіяна пашними рослинами. Даліше підуть: окопові, ярі та озимі; подумати треба й над управою проми-

слових рослин, як лону, конопель, кмену, ріпаку та інших, котрі дуже старанної управи та навоження не потребують, а дохід з них далеко кращий, як зі збіжжя.

Ріллю тримати в культурі, — не допустити до того, щоби буряни окрадали її з поживи, тому зараз по зборі підкидати, а на зиму „збллити“.

Головно під окопові ріля має бути справлена восени, а не тримати її в облозі аж до весни, та на весні орати (що скиби можна цілі километри тягнути), бо на так справленим ґрунті не може бараболя вирости.

Зібрані плоди треба вм'яло використати. Не будемо продавати коњушину, коли її можна перемінити на дорожчий продукт, яким є молоко. Таксамо не будемо годувати дурно коней, як на них роботи не маємо, а свою роботу обробимо коровами. Очевидно, також не будемо тримати коров „дармоїдів“, але заведемо добру молочну расу; чи то через перевибір своєї штуки поправимо, бо не все одне, як корова при зданні однакової скількості паші дасть 5, чи 20 л. молока й чи те молоко буде мати 3 чи 4 відсотки (%) товщу.

Отже і в провадженні рільної господарки мусимо шукати нових метод та впроваджувати нові способи. Маємо мати отверті очі, життєвий сприт і найголовніше, охоту. Охоту до життя, а тоді будемо старались здобути все, щоби наше життя зробити бодай приблизно „людським життям“.

Не нарікаймо на наші гори, бо в наших горах криються багатства, лише треба їх знати здобути! Замість нарікати і бідкатись з горя, — перестаньмо це горе заливати жидівською шпіритайкою й вином, а обернім наші гроші на нашу освіту, тоді побачимо перед собою кращу будуччину і станемося справжніми людьми, а не бідаками.

Михайло Ревак.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічнічі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилється на бажання.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Вірхомля Мала (Мала Верховня), українське дочерне село, віддалене 3 км. від парохії Вірхомлі Великої, коло Мушини.

Вітрилів, віддалений 2 км. присілок від Кінського, з українською греко-католичеською церквою св. Архангела Михаїла, збудованою в 1813 р., до Сянока понад 20 км.

Війське, українське село, віддалене 9 км. від Сянока, з українською греко-католичеською церквою святих Косми й Дам'яна, збудованою (мурованою) в 1804 році (перша церква була з 1629 року); відоме село з українських княжих часів. Тут була теж давніше ткацька школа.

Войківка, приналежне сільце до Ріпника, в Коросненській окрузі.

Войкова, українське село, віддалене 12 км. від Мушини, 56 км. від Нового Сонча, з українською греко-католичеською церквою святих Косми й Дам'яна, збудованою в 1792 році; до залізниці в Поворознику 6 км. Село відоме вже в XV. сторіччі, одне з найдавніших сіл у Лемківщині.

Волиця, українське, віддалене 13 км. село від Сянока, 4 км. від містечка (суд) в Буківську, від залізниці 8 км. у Новосільцях-Гневош; у селі українська греко-католичеська церква збудована в 1826 р. Село поселене в XIII. сторіччі. (Давніше Велика й Мала Волиця).

Воловець, українське село віддалене від парохії в Кривій 5 км., з українською греко-католичеською церквою під Покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році, колись самостійна греко-католичеська падрохія, прилучена до Кривої в 1819 році. Волівчани перейшли на православ'я в 1927—1928 році.

Володж (Волош, Волоше—гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.) велике, гарне, українське село з українською мурованою греко-католичеською церквою Воздвиження Чесного Хреста, збудованою в 1905 році. Село поселене в XIV. сторіччі, відоме зо судових документів Сяніцької округи.

Волтушова, українське дочерне село Дошна, з українською греко-католичеською церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1899 р., віддалене від Риманова 9 км.

Воля Володська, присілок Волоші в Динівській Окрузі, до 1935 року приналежний до парохії в Селиських. До містечка Динова 6 км., до Бєрезова 31 км.

Воля Вижня, українське дочерне село парохії Волі Виньої (Яслиської Волі) з українською греко-католичеською церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1891 р., до Риманова 24 км.

Воля Крецівська, дочерне село парохії Креців, віддалене 4 км. від Волоської Тираві, 17 км. від Бірчі та 40 км. від Добромиля.

Воля Нижня, велике українське село, заселене вже XV. сторіччі, з українською греко-католичеською церквою Перенесення Мощей св. Отця Николая. До Сянока 47 км., до залізниці у Вороблику Шляхоцькому 27 км.

Воля Цеклинська (давніше Фалагівка), українське село коло Цеклина, в Жмигорідській Окрузі, з українською преко-католичеською церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1774 році, відновленою в 1903 році; до Цеклину (пошта) 1 км. до Змигороду 11 км. Село відоме вже в XVI. сторіччі з ерекційних документів.

Вороблик Королівський, (Торговці), велике українське село, віддалене 7 км. від лікувальної оселі Івонич, 5 км. від Риманова, з українською греко-католичеською церквою мурованою в 1888 році, Успенія Пресвятої Діви Богородиці, відоме вже в XV. сторіччі з королівських привілеїв та поділу (1448 р.) між спадкоємців тодішнього власника Петра Смольницького.

Вороблик Шляхотський, українське велике дочерне село Королівського Вироблика, з українською греко-католичеською деревляною церквою, збудованою в 1879 році; село положене над річкою Табор, залізниця в місці; відоме вже в княжих часах.

Вроцанка, колись українське село в Короснянщині, відома з того, що мешканці того села працювали вже в 1448 році при направі парканів на княжому замку в Сяноці.

Вуглівка, українське село, що в 1453 році належало до Сяніцької землі, переназване сьогодні на Ванівку, з урядова Венглофку.

Гальбів, українське сільце віддалене 1/2 км. від парохії Дошниці, біля Змигороду, в Ясельській окрузі. Початки села невідомі, ані теж місцеве населення не знає ніякого важнішого переказу.

Ганцльова, оселя в „Ланцутській окрузі“, заснована біля 1381 року німецьким поселенцем Ганзелем Лянгом на основі магдебурського (пізнішого права), перші оселі в західних Карпатах поселовано на українському праві, пізніше на волоському, німецькому, магдебурзькому та польському праві (королівські привілеї).

Ганьчова, велике українське село з українською греко-католичеською церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1871 році, у Горлицькій окрузі, оснований на волоському праві біля 1528 р. Першу українську греко-католичеську церкву побудовано в селі в 1653 році. Ганьчову перед переходом на сильно розагітоване православ'я (1924—1928 рр.) зберіг Впр. о. канонік І. Титар, ідейний та ревний український душпастир. З Ганьчової до Горлиць 32 км. (залізниця), до Устя Руського 6 км. (пошта). На гальчівських полях невикористані джерела лічничої води.

Гарта, село віддалене 7 км. від Бахіря в Динівщині, в 1436 році належало до Перемиської округи, у цьому році перемиський кастелян Микола з Виснича (родом українець — гляди „Західне пограниччє Галицької Держави між Карпатами та долиною Сяном (з картою) — Мирон Кордуба — Записки Наукового Товариства імені Шевченка том СХХХVIII—СХI, Львів 1925) захопив це село разом з Бахірем і двором, Динівцем (тепершнє динівське передмістя, Ходорівку, Подле (теперішні Голді Склярські), Гижене, Лубно, Невістку, Глодне (тепер Глудно), Ізбицю, Іздебки, Сідлиська (Селиська), Липу (Липник). Волоше (Володз) і Вару та прилучив до своїх дібр у Динівській окрузі.

(Далі буде).

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Продовження

Ніч уже прикрила гори і всюди було тихо. Лиш час до часу одзивались далеким пошумом старі бори. Митриха на присьбі далі пускала поводи своїм страшним думкам. Страх збирав її, коли думала про Сьліву, що на Марьку оком кинув. Воно то було по зелених лісах і тому бундючне, — втихомирювала себе Митриха. А Марьку вона дуже любила. Одинокую дитиною в неї була...

— Слава Йсу! — почувла нараз Митриха. То ви вуйно?

Вона зірзалась з присьби й запаскою проти-рала очі.

— Та я — відповіла і прошиваючи темні ночі зарощеними очима впевнювалась, чи то на правду Павлів Васька, що в гайдуках колись служив у дворі і його „Гнидою“ прозивали.

— То ти Васька? — бовтнула — чого хочеш? Митриха недолюбувала Ваську, так як і всі, бо ще з часу як гайдуком був — пам'ятала його, як лизався і на людей доносив. Прикидався щирим приятелем, між хрещених ходив, по відпустах, весіллях, до коршми і все старшому гайдукові говорив, а той панови. Знали його, знали. Він то тепер загадував на стражниківці на Фолоші, яку достав від пана за вірну службу й женитись збирався. Навіть пан йому не те дозвіл дав. Крутив очима по дівчатах і від часу двох місяців крутився коло Сипкового хутора. Разів зо два і з Марькою говорив. І старому Митрсіві оповідав якто там на Фолоші у нього. Скільки овець у нього, що пан йому на все дозволяє. Чванився, що попав у ласку пана тоді, як на нього напали збійники на зиндранівській дорозі в лісі він урятував його від смерті. Глядів за Марькою і хотів її за жінку собі взяти. Правду сказати, влюбився в неї, як кіт у сало.

— Чого хочеш, Васька? — повгорила Митриха.

— Чув'єм, що тут у вас діялось. От чортів гайдуки лихо коять. Хрещеним спокою не дають.

— Ти відав забув, що сам гайдуком був — відрізала стара.

— Було тай минулося — глухо відповів Васька.

— Говори собі — думала Митриха, знала його, знали його всі. Він завсіди був як рядиначка.

— Знаєте, вуйно, — говорив Васька — то таки треба панів слухати. Марька зле зробила, що старшому гайдукові таке нацабанила. Він тепер мститися буде. Лізти буде щораз у хутір і їй спокою не даватиме.

Власні слова „Гниди“ морозом пішли йому по шкірі. Ще той клятий Сьліва відбере йому Марьку — блиснуло йому в голові.

— Знаєте Марька мусить покірніше обходитись. Пани все можуть зробити.

Митриха злітнула.

Гнида вичув душевний зойк Митрихи і страх перед утратою дорогої доні і на тій ватрі хотів жарити своєю печеню.

— Знаєте, вуйно Митрихо, ви б Марьку заміж дали, тоді й клопоту з тим страхом за неї менше було б. Чоловік, усе чоловік. Постояв би за неї. А Марьку можна би звінчати з добрим газдою. Краса вона, ой краса...

Тут немов кіт облизався „Гнида“ і говорив даліше:

— От, ви хочби мені віддали її за жінку. Я і в пана в ласках і грошей у мене трохи і овець нівроку випасається на панських полонинах і хуторах, стражниківка. Жила б у мене як муха в маслі. І пан та гайдуки не торкали б її. Га, як думаєте вуйно Митрихо?

Митриха не сподівалася такого. Знала, якими очима Марька дивилась на „Гниду“ й тому нічого не відповідала.

— Знаєте, я газда добрий і шанував би її.

І знову стало тихо. Митриха мовчала. Зпоза бору на обрію усміхнувся повнею місяць і відсувався від обрію все даліше дорогою по небесному рядні.

Тишу перебив Митро, що вертав з двора. Як його побачила Митриха, метнулась у хату. Сердита була на себе, що забула за вечерю. Миттю вбігла до хати, засвітила скалку, затопила в печі й наставила воду на кулешу. Потім вийшла з хати, цікава, що говорили в дворі.

Та не дуже то веселі приніс Митро з двора. У дворі наказали йому, щоб завтра досвітком Марьку до двора післав, до кухні. Як не прийде, так самі канчуками приженуть. Це все наробив той Сьліва, новий старший гайдук.

Митриха слухала слів Митра і нічого не сказала. Закусила зуби й нахмарена мовчала.

А гірські бори шуміли... шш... шш... і нагадували Митрсіє своєю піснею цю таємну розмову, яку нераз від них чула...

Розмова борів доходила вже до плаїв і в хуторах залишала свій відгомін. І цей таємний відгомін гладив зболілу душу Митрихи та їй легче ставало... Ех...

Всі мовчали заслухані в розмови борів. Лиш під черепом у Васька кипіла праця. Він пошумів не чув.

*

У двір попасти молодій дівчині, це була велика гімста на хрещених — п'ятець Божий. Пани нарочно вибирали у двір гарні дівчата, спершу як послуги до покоїв, і робили собі з них наложениць. Коли їм надійшло, передавали гайдукам, службі, а нарешті віддавали заміж своїм зашникам в селі чи де на хуторах. Таке лихоліття переживали наші сільські дівчата в той час по різних дворах ген від Бескиду по Дніпро, Кубань і широкий Дін, а принесла що трагедію пляма новітніх часів — панщина й підданство.

Таке воно й діялось у дворі Ерліхгофа в Дуклі.

*

Васька „Гнида“ чув нещастя старих Сипків, хоча вони обидвоє не давали цього по собі пізнати. Хитрий був. Солодка картина в його уяві, яку голубив теплом свого ества — казала йому, що час наспів, щоб добути для себе Марьку. Ех, Марька... Як би ти знала, як я хотів би тебе мати за жінку.

— Знаєте, вуйку Митре — кинув він у прикру мовчанку, коли Митриха знову пішла в хату, — тому нещастю можна би зарадити.

Старий Митро не ворухнувся, заслуханий у твердість свого життя, яке всуміш зі співом борів перенизувалося крізь його мозок і добігало до межі, на якій мусіло важне щось вирішитись. Слова Васьки прорвали йому нанизаний шнурок і він зачав слухати, що говорив Васька далі:

Далі буде.

МАНДРУЄМО ПО РІДНОМУ КРАЮ.

Пять кілометрів на північ від Криниць-Живця лежить маленький присілок Гуга; тут перехрещуються давні комунікаційні шляхи, що ведуть з Нового Санча на Угри, через Тилич, Орлів і Грибів — Підкарпаття. Одна частина цього присілка належить до села Крижівки, друга до Мохначки Вижної. Відсіль яких чотириста кроків дорогою в напрямі до Грибова в сторону до Нового Санча відкривається перед нами питомо лемківський краєвид. Ген, як далеко оком глянути, скрізь гори, ліси та гірські пивки. А тут-же під нами, наче на долоні, на просторі півтора кілометра здовж вказаного шляху, який в 1806 році перебудовано на „цисарку“, порозкидані, або групами причіплені до землі, усі однакові хижечки, разом 30 хат з 226 українцями греко-католицького обряду, та наче на глум одна жидівська рідня доповняє село Крижівку (з урядова „Кржижужка“), мабуть так назвали від перехрестя (крижовання) над селом двох шляхів.

З гори сходимо до села. Дивує нас, що відсіль не доглянули ми ані одної більш окремішньої будівлі в селі; справді не має в селі ані церковці, ані школи. Крижівчани належать до парохії у Великій Ростоці. Туди теж вони посилають своїх дітей до школи (навчатися „лемковського“) — недалеко, бо всего 2 кілометри. У сьому селі — відколи це село селом, не було ніякого нашого культурно-освітнього товариства та прояву живішого суспільного життя. Вправді ростіцька кооператива заложила в Крижівці в 1928 році свою філію, одначе філія не вивязалася з покладаваних на неї надій, тому їй зліквідували, зновже господар, в якого приміщено філію, оскував на її місці крамничку, але й вона скоро з браку торговельного хисту й розрахунку тощо діловости власника, перестала існувати, або збанкрутувала. Пізніше, коли налаштували збірні волости і Крижівку силоміць намагалися прилучити до Великої Ростоки, Крижівчани — ногами й руками відхрещувалося від такої злуки, натомість дали со-

бі заложити під носом „звйонзек“ резервістів і всі крижівчани записалися до того звязку; платили вкладки, вправляли (робили муштру), і Крижівка залишилася дальше відрубним сільцем та „звйонзек“ заснітився. У селі дальше по старому, вою преспокійно хропить і приглядається разом з мохначанами, як на Гуті вироснула каварня „Злоти Руг“, де в літі й зимою криницькі літники, в часі своїх прогульок заідають різні лакоминки. Від цих брали собі приклад у неділі або свято крижівчани, мохначани, солотвиняни, ба — й деякі росточани частували себе винцем, пивцем, щоб жидок не збанкрутував.

Але вертаймо в село. Крізь село тече річка, невеличкий потічок званий „Ярком“. Ярком вливається під Ростокою до річки Камелиці, що рівнобіжно зі шляхом до Нового Санча вливає свою водичку біля Нового Санча до Дуняця. До Ярку вливаються ще чотири менші потічки: Шовтисі, Чупаків, Олесь-невичів і Мощарів.

Поля з північної сторони села звуться: Гриничник, Завій, Кружки, Піперечина, Пасічки, Палениця, Нижній і Вижний Кут, Лзки, Чертеж, Полянки; з полудневої: Заводом, Убочи, Убіч, Поланок і Піперелісок.

Назвиська живучих господарів у Крижівці: Вітяк, Жовнірчик, Бобяк, Галик, Ціхонь, Коляр, Домбровський, Сова, Станько, Грогожник, Захарський, Бедрінь, Селамон і Матієвський. Переказ каже, що в давнині була в селі українська церква, але в часі татарських нападів спалили її і ціле село азійські дикі орди наїзників. До парохії в Ростоці прилучено село приблизно в 1636 році. Перед світовою війною вироблював у Гуті якийсь Кравець (пришелець зо заходу) на більшу скалю боднарські виробы, котрі розвозили крижівчани по доокочличніх селах та їздили аж на Угорщину. Сьогодні крижівчани не мають ніяких заробітків поза своїми господарками, хіба деколи припрягають своїх коней до жидівських шквп, щоб виїхати до Гуги. В часі війни був жид вїтом, бо не було в селі ані одного письменного.

Працаємося з Крижівкою, що й вона віднайде себе, та по кількох хвилинок ходу скручуємо з головного шляху в ліво та входимо до Великої Ростоки. (Далі буде.) **н-ка.**

ГУТА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Дня 7. березня ц. р. аматори зі Селиськ, заходом Кружка Союзу Українск уладили виставу п. н. „Данило чарівник“ у Гуті. Хоч дуже погана погода була в цьому дні, одначе гостей на виставі було багато, та за це належить їм щира подяка.

ІЗДЕБКИ В ДИНІВЩИНІ.

Дня 21. березня ц. р. заходом читальні „Просвіти“ в Селиськх відіграли виставу п. н. „Рідна кров“ в 4 діях в салі „Українського Народнього Дому“. Аматори вивязалися дуже добре зо своїх завдань.

Цю саму виставу вони уладили дня 28. березня в Іздебках у домівці читальні „Просвіти“. Незвичайно прихильно відіглася до постей і досло-міг влаштувати виставу в Іздебках Впр. о. канонік Орест Калужницький, що так матеріально як теж і морально у великій часті причинився до цього культурного діла. З цього приводу за високо ідейне попертя та поміч аматори з Селиськ складають оцею дорогою Впр. о. канонікові якнайщирішу подяку.

ЛОДИНА БІЛЯ МРИГОЛОДУ.

До нашого села приплентався якийсь „промисловець“, що продав камінці до запальничок і сахарину. Коли громадський післанець при допоміж других людей відобрали від нього товар (бо згідно з наказом треба конфіскувати такі товари від дуриствів), переконілися, що він продавав людям звичайніську соду посипану цукром замість сахарини. Шкода лише, що незсолодили йому задньої часті тіла, так, щоб він більше не показувався в наших села та не дуриив бідний на-рід.

Не вільно нам забувати, що всілякі

**ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО**

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРІ.

У першій половині травня кожного року сходить український нарід торжественно день української матері. У цьому дні віддаємо прилюдний поклін і пошану нашим жінкам-матерям за їх героїську посвяту й любов при вихованні своїх дітей. І наша свята Церква глибоко поважає побожних, чесних матерей та віддає їм належну честь. Тож і ми українці на Лемківщині вшануємо День Матері відповідними викладами та акціями. Звіти просимо присилати нашій Редакції, щоб ми могли поділитися цією радісною світлою з нашими Дорогими Земляками за океаном.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/І.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ДОКАЗ ОСОБЛИВОЇ ЛЮБОВИ СВ. ВІТЦЯ.

З початком березня ц. р. наш перемиський Єпископ Впреосв. Кир Йосафат Коциловський був у Римі. Св. Отець був тоді ще хорий. Колиж Він довідався, що є в Римі наш Єпископ, приймив нашого Єпископа у себе, випитував про вірних, заохочував до витривалости в трудах та уділив апостольського благословення для всіх Українців греко-католицького обряду.

— 0 —

БОРОТЬБУ НА СМЕРТЬ І ЖИТТЯ

з комунізмом заповів премієр, генерал Славоу-Скадковскі на зїзді мієт у Варшаві.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки
ДЕНДРА

фабрика
у
Львові

вул.
Потоцького
ч. 85 а.

ВЕЛИКОДНІЙ ДЗВІН КЛИЧЕ ДО ЦЕРКВИ.

Як світ світом, а Лемківщина Лемківщиною, не діялися в наших українських селах такі дива, як саме в Полянах Суровичних.

Про мешканців цього села недавно ми писали, сьогодні додаємо ще стільки, що це село одне з найкращих у Лемківщині, його мешканці свідомі, характерні та чесні господарі. За те вони обходили Празник Христового Воскресення без свяченої пасхи, не мали впродовж цілих свят Богослуження в своїй гарній церковці. До того ще названо їх за те, що прийшли до тзв. ап. адміністратора вїмнутися за свого дорогого Отця Душпастиря, Впр. о. Степана Ядловського місцевого пароха — якого перед самим Великоднем безпідставно суспендовано.

Оце слова того, що прийшов у Лемківщину місіїну акцію повести, щоб зєдинити під прапором одної греко-католицької Церкви цілу Лемківщину.

Нічо, дорогі сестри і браття Полянчани, перждержіть мужно ще й цей хрестик, Бог є на небі, ваші терпіння Христос вам нагородить. Не падайте духом лише разом підіть до вашої церковці, заберіть в шу невинну дітвору перед престол Пренепорочної Матінки Божої, просіть Хрест Царя гарячими мольбами, щоб Господь дав усім нам силу видержати.

Це буде наш найкраща подяка за нашого невинного Отця Душпастиря. Будьте покірні й мужні у Бозі, Бог наш Батько. Одначе в імя правди дальше обстоюйте та всіми культурними способами домагайтеся вам належних, Богом даних прав. Перед нічиєю

Всі купують і вживають тільки

цикорію й солодову каву „ЛУНА“
і підмінку кави „ПРАЖІНЬ“
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Л Ъ В І В

самоволею не покорюйтеся, але теж не пристрастями, лише здоровим розумом поводитесь у вашому домаганні і вчинках.

ЛИСТУВАННЯ.

На весілі Івана Савчишина в Мокрім зібрано 205 зл. на пресовий фонд „Н. Л. цдсти Божє!“

Вл. Марія Вислоцька в Чорній Волі: держала цілорічну передплату від Степана Шимчака з Філядельфії з братям лоздоровленим крапцої долі.

Вл. Василь Ковальчик з Мушинки: має заплачено по кінець грудня 1937 з Нью-Йорку. Прівіт!

Вл. Антін Тутко в Регетові Виж. і Днипро Завійський в Кросні: мають вирівнати передплату з Америки (Ватерлієт) по місяць червня 1938 р. Гарзд.

Вл. Вікторія Габліньська в Лїську: одержала з Кракова передплату по 31. III. 1935 р. Прівіт!

Вл. М. Нісевич, Добра Шлях:: заплачено по кінець 1937 р. Гарзд.

З Лабової і зл. писанка Рідній Школі. Хто черговий?

Вл. Др. Б. Баранецький, лікар дентист у Львові, ул. Миколая 23. подарував кілька вартівних книжок і календарів для Лемківщини. Спасибі!

— 0 —

„ДИТЯЧІ САДКИ НА СЕЛІ В ЧАСІ ЛІТНИХ РОБІТ“.

(Ціна: 1.10 зл., з пересилкою 1.50 зл.)
Постарайтеся конечно заснувати в своїй місцевості Дитячий Садок на весну 1937. Як це перевести в життя — довідаетесь з брошурки п. з.: „Як закладати і вести дитячі садки“. (Ціна: 50 сотиків).

Ті 2 книжечки дадуть кождому всі потрібні інформації. Потрібні книжечки з образками для Провідниць таких Садків має на складі „Світ Дитини“, Львів Зімовича 2.

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізовий Банк.

Централа: Львів, ул. Словацького ч. 14.

Філія: Станіславів, ул. Собіського ч. 11.

Телефон ч. 213-82, 252-92. Тел. адреса Землебанк-Львів.

Корто ПКО. (Варшава) ч. 149.000.

Корто ПКО. (Львів) ч. 500.170.

Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.
Акційний капітал зол. 5.000.000. — Власна каменниця.
ВИКОНУЄ всякі банкові чинности, КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, КУПУЄ девізи, валюту по курсі дня на найкорисніших умовах, ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті. ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині, ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа, ПРИЙМАЄ вклати на вкладкові книжечки платні оказателєві. У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.